

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/342/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában, illetőleg – hiánypótlásra történt felhívását követően – annak kiegészítéseiben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzése, a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítélete, a Mezőkövesdi Járásbíróság 2.P.20.100/2020/20. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 27.P.21.998/2022/19. számú végzése és a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó jogelődje, az édesapja (a továbbiakban: jogelőd) tulajdonát képezte 13/16 tulajdoni arányban egy ingatlan. Az ingatlan 2002. évben 1 454 054 Ft

forgalmi értéket képviselt. 2002-ben a későbbi IV. rendű alperes (a továbbiakban: IV. rendű alperes vagy alperes ügyvéd) az ingatlant a jogelőd tulajdonostársa megbízásából meghirdette eladásra, majd az adásvételi szerződést az alperes ügyvéd elkészítette, ellenjegyezte. A vevők és a társtulajdonos a jogelőd lakásán írták alá a szerződést, melyen a jogelőd aláírása szerepelt, viszont megállapítást nyert, hogy ez az aláírás nem a jogelődtől származott, így a szerződéses vételárnak a jogelőd részére történő kifizetése sem nyert bizonyítást. Az indítványozó édesapja 2003. május 21. napján elhunyt. Az ingatlan 13/16-od tulajdoni hányadának értéke a jogelőd halálakor 1 787 500 Ft volt. Időközben az új tulajdonosok a megszerzett ingatlanon építkeztek, majd házasságuk felbontása után eladták, illetve elcserélték az ingatlant. Az indítványozónak 2007-ben jutott tudomására, hogy az édesapja elhunyt és azt is ekkor tudta meg a volt tulajdonostártól, hogy a perbeli ingatlan eladásra került.

- [4] 2.2. Az indítványozó 2007-ben indított először peres eljárást a Miskolci Városi Bíróság előtt szerződés érvénytelenségének megállapítása és kártérítés megfizetése iránt többszöri módosítás után négy alperessel szemben. A Miskolci Városi Bíróság bírái elfogultságot jelentettek be, így a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2.Pkk.22.750/2008/2. számú végzésével a Miskolci Városi Bíróság bírait az ügy elintézéséből kizárta, és az eljárásra a Mezőkövesdi Városi Bíróságot jelölte ki.
- [5] 2.2.1. A Mezőkövesdi Városi Bíróság a P.20.417/2008/42. számú közbenső ítéletében a jogalap tekintetében megállapította, hogy a tárgyi ingatlan értékesítésére kötött adásvételi szerződés 13/16 tulajdoni hányadra az indítványozó mint felperes jogelődje, valamint az I.–II. rendű alperesek között nem jött létre. A Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a közbenső ítéletet 2.Pf.20.056/2010/3. számú közbenső ítéletével helybenhagyta. Ezt követően az eljárás a Mezőkövesdi Járásbíróságon folytatódott az összecszerűség vonatkozásában.
- [6] 2.2.2. A Mezőkövesdi Járásbíróság P.20.236/2010/56. számú ítéletével az I.–II. rendű alpereseket kötelezte meghatározott összeg, ezen összeg után járó késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére. Egyidejűleg az indítványozót mint felperest is kötelezte az I.–II. rendű alperesek javára perköltség viselésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] A Miskolci Törvényszék 2.Pf.22.667/2012/19. számú jegyzőkönyvi végzésével a pert a IV. rendű alperessel szemben megszüntette arra hivatkozva, hogy vele szemben a kártérítési igény akkor érvényesíthető, ha az I.–II. rendű alperesektől a kártérítésként fizetendő összeg nem hajtható be; míg 2.Pf.20.292/2015/15. számú ítéletével a Mezőkövesdi Járásbíróság P.20.236/2010/56. számú ítéletét részben megváltoztatta és az indítványozó számára megítélt összeget felemelte, valamint az I.–II. rendű alpereseket késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.

- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Miskolci Törvényszék ítélete ellen, mert a jogalap nélküli gazdagodás összegének meghatározását sérelmesnek tartotta. A Kúria Pfv.VI.22.027/2018/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította, mert a pertárgyértékre tekintettel a felülvizsgálat törvényben kizárt.
- [9] Az indítványozó e döntések alkotmányossági vizsgálata iránt az Alkotmánybírósághoz fordult, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyesbíróként eljárva IV/805-4/2019. számú végzésével visszautasította.
- [10] 2.3. A jelen alkotmányjogi panasz közvetlen előzményét a következő eljárás képezte. Az indítványozó 2015-ben kártérítés iránti keresetet nyújtott be a korábbi eljárás IV. rendű alperese ellen a Miskolci Járásbírósághoz. Ebben az alperest a tárgyi ingatlan 13/16 tulajdoni arányának 2005. évi értéke, valamint a Mezőkövesdi Járásbíróság P.20.236/2010/56. számú, a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.292/2015/15. számú ítéletében részben megváltoztatott I.–II. rendű alperesek marasztalását magasabb összegre felemelő ítélet közötti különbséget megfizetésére kérte marasztalni kártérítés jogcímén, továbbá meghatározott költségeket perköltségként érvényesített.
- [11] A – kijelölés folytán eljáró – Mezőkövesdi Járásbíróság 2.P.20.100/2020/20. számú ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a létre nem jött szerződés alapján a vevők és az eladó jogutódja között kellett elszámolni a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint. A jogerős ítélet megállapította, hogy az indítványozót az édesapja halála idején irányadó forgalmi érték alapján illette meg a jogalap nélküli gazdagodás összege, amelyet a jogerős ítélet meg is ítelt a részére. Az indítványozó nem jelölt meg az alperes részéről tanúsított olyan többletmagatartást, amely a jogerős ítéletben meghatározottakon túl kártérítési igényét megalapozta volna.
- [12] A Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ítélete indokolásában kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az indítványozót az alperes magatartásának eredményeként kár nem érte, amely az előzményi perben javára megítélt összegben felül jelentkezett volna.
- [13] Az indítványozó a másodfokú ítélet ellen is felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyet a Kúria Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (2) bekezdése alapján hivatalból elutasított, mert a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték nem érte el a hárommillió forintot. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelemmel párhuzamosan alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a jogerős ítélet alkotmányossági vizsgálatát kérve, melyet az Alkotmánybíróság – egyesbírói eljárásban – a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján IV/618-2/2022. számú végzésével visszautasított.

- [14] A felülvizsgálati eljárást követően az indítványozó ismételten benyújtotta alkotmányjogi panaszát a jelen ügyben is támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az indítványozó perújítási kérelmet is benyújtott a Mezőkövesdi Járásbíróságon, erre tekintettel 3339/2023. (VI. 21.) AB végzésével – a folyamatban levő perújítási eljárásra tekintettel – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [15] 2.4. Az indítványozó a perújítási kérelmét a Mezőkövesdi Járásbíróságon terjesztette elő, ahol a Járásbíróság polgári ügyszakos bírái, valamint a Miskolci Törvényszék 1.Pf. és 2.Pf. tanács tagjai elfogultságot jelentettek be, ezért a Debreceni Ítélőtábla Pkk.III.20.349/2022/2. számú határozatával az elsőfokú eljárásra a Nyíregyházi Járásbíróságot, a fellebbezési eljárásra a Nyíregyházi Törvényszéket rendelte ki.
- [16] A Nyíregyházi Járásbíróság az indítványozó perújítási kérelmét érdemi tárgyalásra alkalmatlannak minősítette és azt – a 2023. március 29. napján jegyzőkönyvbe foglalt, majd a 27.P.21.998/2022/24. számú végzéssel kijavított – 27.P.21.998/2022/19-I. számú végzésével elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [17] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzése, a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítélete, a Mezőkövesdi Járásbíróság 2.P.20.100/2020/20. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 27.P.21.998/2022/19. számú végzése és a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok az Alaptörvény több rendelkezését, így az I. cikk (1)-(3) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1)-(2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sértik.
- [18] Az indítványozó előadta, hogy a 2015-ben benyújtott keresetét a Mezőkövesdi Járásbíróság bírálta el, tekintettel arra, hogy a Miskolci Törvényszék 2.Pkk.21.893/2015/2. számú végzésben megállapította, hogy a Miskolci Járásbíróság bírái az ügy elintézéséből kizártak, egyúttal a Mezőkövesdi Járásbíróságot jelölte ki az eljárásra. E végzés indokolása szerint a Miskolci Járásbíróság bírái írásban nyilatkoztak arról, hogy tőlük az ügy tárgyilagos megítélése nem várható el, mivel az alperes a Miskolci Járásbíróságon rendszeresen eljáró ügyvédként tevékenykedik, házastársa pedig a Miskolci Járásbíróságon bíróként dolgozik. Az indítványozó a Mezőkövesdi Járásbíróság bíráinak kizárását is kérte, e kérelme elbírálására a Debreceni Ítélőtábla Pkf.I.20.033/2017/2. számú végzésével az Egri Törvényszéket jelölte ki. Az Egri Törvényszék 2.Pkk.50.064/2017/2. számú végzésével a kizárást megtagadta.

- [19] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló kártérítés megfizetése iránti per során az indítványozó fellebbezett a Mezőkövesdi Járásbíróság ítélete ellen, melynek elbírálására a Miskolci Törvényszék elnöke a 2021.El.IV.E.89/3. számú irattal ideiglenes másodfokú tanács alakítását rendelte el, ennek a bírói tanácsnak a tagjai hozták a Miskolci Törvényszék indítványozó által támadott másodfokú ítéletét. Az indítványozó e bírói tanács tagjainak a kizárását is kérte. A Debreceni Ítéltábla a Pkf.III.20.300/2021/2. számú végzésben a Miskolci Törvényszék kizárását megtagadta, és kimondta, hogy a kizárás megtagadása miatt fellebbezésnek nincs helye, ellene jogorvoslattal élni csak az ügy érdemében hozott döntés elleni jogorvoslati kérelemben lehet.
- [20] Az indítványozó összességében az eljárt bíróságok elfogulatlanságát vitatja, ezzel összefüggésben a tisztességes bírósági eljárás részkövetelményét képező pártatlanság sérelmét állítja, szerinte ügyében olyan bírák jártak el, akiktől az ügy tárgyilagosa elbírálása nem volt elvárható. Az indítványozó előadta, hogy az eljárás korábbi szakaszában a másodfokú tanácsban eljáró bírák elfogultságot jelentettek be, ami szerinte az ügy későbbi szakaszára is kiterjed. Indokolása alátámasztásául hivatkozott a 17/2001. (VI. 1.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményre is. Az indítványozó kiemelte beadványában, hogy az ügyében 2015. július 6-án, illetve 2016. november 2-án elfogultságot bejelentő bírák később mégis eljárak az ügyében, nevezetesen részt vettek a jelen alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú határozat meghozatalában.
- [21] Az indítványozó előadta azt is, hogy a Miskolci Törvényszék Pf.20.545/2021. számú másodfokú eljárásában a Miskolci Törvényszék elnöke, illetve elnökhelyettese is elfogultságot jelentett be arra hivatkozással, hogy az alperes házastársa a Miskolci Járásbíróságon dolgozó bíró. A Debreceni Ítéltábla Pkf.III.20.300/2021/2. számú végzése erre vonatkozóan azt tartalmazta, hogy az elnök a kizárás tárgyában szükséges igazgatási intézkedéseket megtehetette, az elfogultsági nyilatkozata ellenére, hiszen ez nem jelentette a per elbírálásában való részvételét. Az indítványozó szerint ez szintén ellentétes a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. Sérelmesnek tartja az indítványozó azt is, hogy a bírák elfogultság tárgyában tett nyilatkozatai nem adhatók ki. Az indítványozó szerint az alapeljárásban sem volt biztosítva a pártatlanság követelménye, mert szerinte olyan bírók jelölték ki az elsőfokú bíróságot, akik elfogultságot jelentettek be, vagyis a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per lefolytatására részben olyan bírák jelölték ki a Mezőkövesdi Járásbíróságot, akik egyike később a kártérítés megfizetése iránti perben a másodfokú tanács tagja volt, illetve az előzményperben elfogultságot jelentettek be.
- [22] Az indítványozó szerint sérül továbbá az indokolt bírói döntéshez való joga is. Álláspontja szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítása és a kártérítés megfizetése iránti perben nem azonosak a felek és nem azonos a jogalap sem, azonban a bíróság ezeket mégsem értékelte önállóan, így keresetének megfelelő,

érdemi elbírálás nem volt számára biztosítva. A fentieken túl bizonyos költségekkel kapcsolatos indokolás az indítványozó szerint hiányzik. Sérelmesnek tartja továbbá, hogy a bíróság nem rendelt ki ingatlanforgalmi, valamint írásszakértőt.

- [23] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével is ellentétesek a támadott ítéletek, mert a kártérítés megfizetése iránti keresetét elutasították. Véleménye szerint, ha az édesapjától öröklés címén természetben megkapta volna az ingatlan 13/16 részét, akkor nagyobb lett volna az értéke, hiszen azzal szabadon rendelkezhetett volna.
- [24] Az indítványozó szerint jogorvoslathoz való joga is sérül azáltal, hogy a Kúria támadott végzésével a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, így érdemi, hatékony jogorvoslat nem állt számára rendelkezésre.
- [25] Végül a Nyíregyházi Járásbíróság 27.P.21.998/2022/19-I. számú és a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú, perújítási eljárás során hozott végzéseit is ellentétesnek tartja az indokolt bírói döntéshez való joggal, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti szerinte az, hogy a bíróság a perújítási eljárásban sem folytatott le bizonyítási eljárást, valamint az, hogy nem hozott érdemi döntést a perújítási kérelemben hivatkozott okokra vonatkozóan.

II.

- [26] Az Alaptörvény releváns rendelkezése:

XXVIII. cikk (1) „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [27] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el és az indítvány érdemi vizsgálatát megkezdte. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján – mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [28] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [29] A bíróság tájékoztatása szerint a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítéletét 2021. december 22-én kézbesítették, a Kúria Pfv.III.20.255/2022/2. számú

végzését tértivevény nélkül 2022. május 26-án adták postára. A fentebb írtak szerint az indítványozó több alkalommal nyújtott be alkotmányjogi panaszt is, melyeket a folyamatban levő felülvizsgálati, majd perújítási eljárásra tekintettel az Alkotmánybíróság visszautasított, az Alkotmánybíróságnak ezért kizárólag azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a Nyíregyházi Törvényszék végzésének kézbesítéséhez képest határidőben került-e előterjesztésre. A Nyíregyházi Törvényszék perújítási eljárás során hozott végzését 2023. november 27-én vette át az indítványozó meghatalmazottja, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. január 23-án nyújtotta be az alapügyben első fokon eljáró Mezőkövesdi Járásbírósághoz, és 2024. január 24-én a perújítási eljárásban elsőfokú Nyíregyházi Járásbírósághoz. Az alkotmányjogi panasz éppen ezért mind a Nyíregyházi Törvényszék végzésével szemben, mind a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítéletével, mind pedig a Kúria Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzésével szemben határidőben érkezett.

- [30] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [31] A kártérítési ügyben az indítványozó magánszemély felperes volt, míg a perújítási eljárásban perújító felperes, ekként az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult és érintettsége is fennáll. Az indítványozó minden rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerített legalább egyszer.
- [32] 3. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], hogy az indítványozó a panaszban valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben több rendelkezésére is hivatkozott, melyek közül azonban az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így önmagában erre alkotmányjogi panaszt nem lehet alapítani {lásd például: 3142/2014. (V. 9.) AB végzés, Indokolás [27]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [12]}, erre tekintettel az alkotmányjogi panasznak ez az eleme nem volt érdemben vizsgálható.
- [33] 4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét

[Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. E rendelkezéseknek megfelelően nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezeknek a feltételeknek csak részben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében tesz eleget.

[34] Az indítványozó – a fentieken túl – az Alaptörvény több rendelkezésére hivatkozott, így megjelölte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdését is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e rendelkezések tekintetében az indítvány nem tesz eleget a határozott kérelem követelményeinek. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal a tulajdonhoz, illetőleg örökléshez való jog vélt sérelmére vonatkozóan megjegyzi: az, hogy az eljárás során valamelyik fél pervesztes lesz, a polgári perek sajátja, ez önmagában az indítványozóra nézve kedvezőtlen bírósági döntés a tulajdonhoz, illetve az öröklési joghoz való jog sérelmét nem alapozza meg. Az eljáró bíróságok magánjogi jogvitát döntöttek el, melyben az indítványozó keresetét elutasították, ez azonban nem jelenti a tulajdonjog olyan korlátozását, ami alkotmányjogi relevanciával bírna (lásd: 3157/2013. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [32]).

[35] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó a Kúria támadott végzésével összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha az indítványozó megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi: a Kúria a felülvizsgálati kérelmet azért utasította el hivatalból, mert a régi Pp. 271. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a hárommillió forintot nem haladja meg, a Kúriához fordulást megelőzően pedig az indítványozó élhetett (és élt is) a rendes jogorvoslat lehetőségével. Adott esetben tehát egyértelmű jogszabályi rendelkezés zárta ki a felülvizsgálat lehetőségét, az alkalmazott jogszabályi rendelkezést azonban az indítványozó nem támadta.

[36] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést

érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.

- [37] 5.1. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét több okból állította. Egyrészt az indítványozó szerint az ügyében nem pártatlan bíróság járt el másodfokon, másrészt az indokolt bírói döntéshez való joga sérült, harmadrészt a perújítási eljárás során bizonyítási eljárást nem folytatott le a bíróság.
- [38] Az indítványozó egyrészt az indokolt bírói döntéshez való joga sérelmére hivatkozott, mind az alapeljárás, mind a perújítási eljárás során. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a minimumkövetelmény vezethető le a bírósággal szemben, „hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve azt is hangsúlyozta, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is megállapította, hogy a kifogásolt bírói döntések részletes, koherens indokolással rendelkeznek, melyek kétséget kizáróan kielégítik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeket.
- [39] Az Alkotmánybíróság rámutat: az indítványozó lényegét tekintve az alkotmányjogi panaszban foglaltakkal egyező tartalmú kérelmeket nyújtott be a bírósághoz, és a bíróság az indítványozó által felvetett kérdésekre részletes választ adott. Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó nem tud belenyugodni keresete elutasításába. Ugyanakkor önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntések indokaival nem ért egyet nem teszi a döntést alaptörvény-ellenessé, sem tartalmi értelemben, sem pedig az indokolási kötelezettség állított megsértése miatt.
- [40] A perújítási eljárás során hozott végzésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat: mind a Nyíregyházi Járásbíróság, mind a Nyíregyházi Törvényszék

részletesen kifejtette végzése indokolásában, hogy a bizonyítékok indítványozó szerinti nem megfelelő értékelése, illetve az ítélet indokolására előírt jogszabályi kötelezettség vélt megsértése nem minősül perújítási oknak. A perújítás megengedhetőségének vizsgálata olyan szakjogi (és ekként nem alkotmányjogi) kérdés, melynek vizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.

[41] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza túlnyomó részében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyíték-értékelésének, illetve a bizonyítási eljárás látszólagos elmaradásának, illetve jogértelmezésének, továbbá ezzel összefüggő jogalkalmazásának helytállóságát vitatva. Így jelen ügyben érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt, jogi érvekkel alátámasztott bírósági ítéletek érvelésében foglaltakat vitatja, nem alkotmányossági kérdés {lásd például: 3469/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [34]}.

[42] 5.2. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú végzése elleni alkotmányjogi panasz önálló petitumnak minősül, melyekkel összefüggésben az alkotmányjogi panasz részben nem teljesíti a határozott kérelem követelményét, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.255/2022/2. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pkf.20.520/2023/4. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszokat az Abtv. 64. § d) pontja alapján a rendelkező részben foglaltak szerint visszautasította.

[43] 5.3. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítéletével összefüggésben érdemi vizsgálat szükséges annak eldöntése érdekében, hogy az Alaptörvény rendelkezésének megfelelően érvényre jutott-e a pártatlanság követelménye a bírák kizárásával összefüggésben. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt a 2024. december 10-i tanácsülésen befogadta, és intézkedett a bírósági iratok bekérése iránt, egyúttal a befogadásról értesítette az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban ellenérdekű felet.

IV.

[44] Az indítvány nem megalapozott.

- [45] 1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósághoz való joggal kapcsolatban kialakított alábbi gyakorlatára volt figyelemmel a másodfokú bíróság bíráinak kizárásával kapcsolatban felvetett aggályok vizsgálata során.
- [46] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban részt vevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye {lásd például: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan alapelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}. Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [47] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „[a] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. [...] Az abszolút kizárási okok lényege, hogy azok bármelyikének fennállása kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy vizsgálnák, ténylegesen elfogult-e a bíró. A relatív kizárási okok esetében viszont vizsgálandó a bíró esetleges elfogultsága” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [39]; 3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [38]}. {Összefoglalóan lásd: 23/2024. (XII. 23.) AB határozat, Indokolás [24]–[25].}
- [48] 2. Az adott ügyben a régi Pp. szabályai voltak alkalmazandók, így az Alkotmánybíróság áttekintette a kizárás régi Pp.-beli vonatkozó szabályait, és arra mutatott rá, hogy a kizárási okokat két jól elhatárolható csoportra – egyfelől az ún. abszolút, másfelől az ún. relatív okokra – lehetett osztani. A régi Pp. 13. § (1) bekezdése öt kizárási okot határozott meg, ezek közül az *a)–d)* pontban szabályozottak abszolút okok. A 13. § (1) bekezdés *e)* pontja relatív kizáró okot szabályozott: nem járhat el az, akitől az ügy tárgyilagos megítélése egyéb, a 13. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjában nem nevesített okból nem várható. A relatív kizárási ok megfogalmazása általános, és minden olyan okot átfog, amelyek nevesítése

sokféleségük folytán nem lehetséges, és ezért hozzájuk megdönthetetlen vélelem sem fűzhető. Ebből pedig az következik, hogy jellemzően külön vizsgálandó maga az elfogultság alapjául szolgáló tény valósága és az, hogy ez a körülmény alkalmas-e az elfogultság megalapozására {legutóbb lásd: 23/2024. (XII. 23.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a régi Pp. érintett szabálya éppen a pártatlan eljáráshoz való jog garanciájaként rendelte el annak a kizárását az ügy elintézéséből, illetve – bíróként – az eljárásból, akitől az ügy tárgyilagos megítélése egyéb okból nem várható (elfogultság) {legutóbb lásd: 23/2024. (XII. 23.) AB határozat, Indokolás [34]}.

- [49] 3. A beérkezett iratok alapján – ismertetett gyakorlatát is figyelembe véve – az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben a következőkre mutat rá.
- [50] A Miskolci Törvényszék Elnöke 2021. május 26-án 2021.El.IV.E.89/2. számú intézkedésével felhívta a Miskolci Törvényszék bírait, hogy a tárgyi perben a régi Pp. 15. § (1) bekezdésére tekintettel nyilatkozzanak az elfogultságuk tárgyában. A felhívás tartalmazza, hogy az ügyben eljáró 1.Pf. tanács tagjai, valamint a 2.Pf. tanács tagjai közül néhány – nem a jelen ügyben az indítványozó által nevesített három – bíró elfogultságot jelentett be arra hivatkozva, hogy az ügy alperesével a munkakapcsolatokon túl személyes kapcsolatban állnak, valamint a per alperesének házastársával, egy bírónővel, rendszeres munkakapcsolatban állnak. A bíróság elnöke arra is felhívta a bírák figyelmét, hogy az a bíró, aki nem érzi magát elfogultnak, nyilatkozatát a törvényszéki elnöki irodában, az erre rendszeresített nyomtatványon teheti meg.
- [51] A felhívásra az alkotmányjogi panaszban nevesített bírák – más bírák mellett – ügy nyilatkoztak, hogy nem érzik magukat elfogultnak (ahogy erre egyébként maga a panaszos is hivatkozik alkotmányjogi panasza egyik, az Alkotmánybíróságra 2024. április 16-án érkezett kiegészítése 6. oldalán).
- [52] A fentiekre tekintettel a Miskolci Törvényszék Elnöke 2021. június 14-én 2021.El.IV.E.89/3. számú elnöki intézkedésével igazgatási jogkörében ideiglenes másodfokú tanács alakítását rendelte el a nevesített bírák részvételével, mivel ők nem jelentettek be elfogultságot, hanem nyilatkoztak arról, hogy nem érzik magukat elfogultnak.
- [53] A Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/4. számú végzésével a peres feleket tájékoztatta az ideiglenes másodfokú tanács alakításának elrendeléséről, valamint a tanács tagjainak kijelöléséről. A végzés szerint az indítványozó korábban hivatkozott arra, hogy a Miskolci Törvényszék bírái elfogultságot jelentettek be, és külön nevesítette az ideiglenes másodfokú tanács egyik tagját is, aki az indítványozó szerint elfogultságot jelentett be a 2.Pkk.21.801/2016. számú eljárásban. Erre tekintettel az indítványozót – határidő tűzése mellett – nyilatkozattételre hívta fel arra vonatkozóan, hogy kéri-e a tanács/tagjai, illetőleg a Miskolci Törvényszék kizárását. Az indítványozó

a Törvényszék és a tanács tagjainak kizárását is kérte válaszbeadványában. A tanács tagjai egybehangzóan nyilatkoztak arra vonatkozóan, hogy az ügy elbírálására elfogultnak nem érzik magukat. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban nevesített bírák, akik 2015-ben, illetve 2016-ban elfogultságot jelentették be, ebben az időszakban a Miskolci Járásbíróság bírái voltak, azonban az ügyben soha nem jártak el, az elfogultság bejelentésére kizárólag az alperes házastársával fennálló munkakapcsolat miatt került sor.

- [54] A Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/10. számon, valamint a Miskolci Törvényszék elnöke 2021.El.IV.E.89/5. számon az eljárás iratait felterjesztette a Debreceni Ítélőtáblára, tekintettel arra, hogy az Ítélőtáblának kell határoznia a másodfokú tanács tagjaival szemben bejelentett kizárási kérelmekkel kapcsolatban. A felterjesztés folytán a Debreceni Ítélőtábla Pkf.III.20.300/2021/2. számú végzésével a Miskolci Törvényszék kizárását megtagadta. A végzés indokolása szerint az eljáró bírák elfogultságát személyükben kell vizsgálni, valamint a bírónak az elfogultság tárgyában tett belső meggyőződésből eredő felelősségteljes nyilatkozata csak alappal vonható kétségbe. Hangsúlyozta a bíróság azt is, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések csak kivételes esetben, nyomós indokkal teszik lehetővé a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírótól (bíróságtól) eltérő más bíró kijelölését a per tárgyalására. Nincs lehetőség az elfogultság megállapítására akkor, amikor az elfogultságra hivatkozó fél általánosságban, konkrét adatokkal alá nem támasztott hivatkozásaival szemben a bírák elfogultlanságát deklaráló, felelős nyilatkozat áll. A Debreceni Ítélőtábla a Miskolci Törvényszék elnökének kizárásával kapcsolatban kimondta, hogy a kizárás tárgyában szükséges igazgatási intézkedéseket megtehetette, hiszen az nem jelenti a per elbírálásában való részvételét.
- [55] Az Alkotmánybíróság a fentiek kapcsán a következőkre mutat rá. Az indítványozó által előterjesztett kizárási indítványokat az illetékes bíróság minden egyes kérelem benyújtásakor megvizsgálta és elutasította, egyúttal megindokolta, hogy miért nem tekinthető kizártnak a másodfokon eljáró tanács, azaz a pártatlanság látszata sem vált kétségessé az indítványozó által felhozott érvek alapján. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírósági eljárás során a másodfokú bírósággal összefüggésben a kizárás kérdésének tisztázására sor került, vagyis a kizárási ok fennállását vagy fenn nem állását a Debreceni Ítélőtábla megvizsgálta, és elbírálta. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a 2.Pkk.21.801/2016. számú eljárás jogi értelemben független a jelen alkotmányjogi panasz alapját képező eljárástól, az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban eljáró bírák pedig egyértelműen megjelölték, hogy az évekkel korábban velük szemben felmerült relatív kizárási ok az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban már miért nem áll fenn. Ezeket a szempontokat a Debreceni Ítélőtábla is megfelelően értékelte, az indítványozó pedig az eljárás során nem adott elő egyetlen olyan érvet sem, mely az általánosságokon túl az eljáró bírák perbeli ítélezési tevékenységével állna összefüggésben.

- [56] A régi Pp. 16. § (2) bekezdése alapján a vele szemben fennálló, a régi Pp. 13. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban meghatározott kizárási okokat az érintett bírónak kötelessége bejelenteni; ennek elmulasztása, vagy késedelmes teljesítése esetén fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. A régi Pp. 13. § (1) bekezdés a)–d) pontjai az abszolút kizárási okokat határozzák meg, míg az e) pont szerinti elfogultság relatív kizárási ok, amelynek fennállása éppen ezért az érintett bírónak az adott körülményhez való szubjektív viszonyának függvénye. Amennyiben az eljáró bíró a vele szemben az e) pont alapján fennálló kizáró okra vonatkozó bejelentést nem tesz, az egyben azt is jelenti, hogy az adott ügy elbírálásával kapcsolatban nem tekinti magát elfogultnak {lásd hasonlóan: 3255/2015. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [35]}. Egy relatív kizárási ok évekkorábbi, más eljárásban történt bejelentése nem hathat ki egy évekkor későbbi, jogilag független eljárásban a kizárás kérdésére, különösen akkor, ha egyértelműen megállapítható, hogy az adott relatív kizárási ok (így például közös épületben történő munkavégzés) időközben megszűnt, és egyébként az eljárás során semmilyen további, a pártatlan ítélkezési tevékenység kételyét felvető szempont nem merül fel. Adott esetben a bíróság elnökének felhívására a bíróság bírái megtették az elfogultságukra, illetve annak hiányára vonatkozó nyilatkozataikat, és még ezen nyilatkozatok alapján is lehetőséget kapott az indítványozó arra, hogy kezdeményezze az érintett bírák kizárását (mely kizárási indítványt a Debreceni Ítéltábla érdemben megvizsgálta és elutasította). Az Alkotmánybíróság erre tekintettel úgy ítélte meg, hogy az igazságszolgáltatás pártatlanságával kapcsolatos kétely, és így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az ügyben nem merült fel.
- [57] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.545/2021/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2025. november 25.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett